การวิเคราะห์สภาพการผลิต การตลาดและปัญหาสำคัญของสินค้าเกษตร
จังหวัด ตาก เขตตรวจราชการที่ ๑๗

สินค้าด้านปศุสัตว์
ชื่อสินค้า โคเนื้อ

๑. ปริมาณการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปีการผลิต ได้แก่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕)

ปี พ.ศ.	เกษตรกร (ราย)	อายุเฉลี่ย (ปี)	จำนวนฟาร์ม (ฟาร์ม)	จำนวนตัว ณ วันที่ ๑ มกราคม ของปี	ผลผลิตในรอบปี		แหล่งผลิตสำคัญ (อำเภอที่มีสัตว์เลี้ยงมาก ๓ อันดับแรก)
					จำนวน(ตัว)	น้ำหนัก(ตัน)	
ปี ๒๕๖๓	๑๓,๙๑๗	๕๕		๒๐๓,๐๒๘	๓๒,๔๒๔	๑๔,๕๙๕,๓๐๐	๑. เมืองตาก ๒. บ้านตาก ๓. สามเงา
ปี ๒๕๖๔	๑๕,๙๔๑	๕๕		๒๓๕,๔๖๓	๓๙,๙๖๒	๑๕,๙๘๔,๘๐๐	๑. เมืองตาก ๒. บ้านตาก ๓. สามเงา
ปี ๒๕๖๕	๑๗,๕๕๒	๕๕		๒๖๗,๒๔๙	๕๖,๕๒๓	๒๒,๖๐๙,๒๐๐	๑. เมืองตาก ๒. บ้านตาก ๓. สามเงา

หมายเหตุ : ๑) โคเนื้อ สุกร แพะเนื้อ ไก่เนื้อ เป็ดเนื้อ จำนวนผลผลิต(ตัว) หมายถึง จำนวนสัตว์ที่เกษตรกรจำหน่ายเพื่อแปรสภาพเป็นเนื้อ (ตัว) และ น้ำหนัก (ตัน) หมายถึง น้ำหนักสัตว์มีชีวิตทั้งหมดที่เกษตรกรจำหน่าย

๒) โคนม แพะนม จำนวนผลผลิต(ตัว) หมายถึง จำนวนแม่โคนม หรือ แม่แพะนม ที่รีดนมเพื่อจำหน่าย และ น้ำหนัก(ตัน) หมายถึง ปริมาณน้ำนมโค หรือ น้ำนมแพะ ที่เกษตรกรจำหน่าย

๓) ไก่ไข่ เป็ดไข่ จำนวนผลผลิต(ตัว) หมายถึง จำนวนแม่ไก่ยืนกรง หรือ จำนวนเป็ดให้ไข่ และ น้ำหนัก(ล้านฟอง) หมายถึง จำนวนไข่ (ล้านฟอง)

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำนวน ๑๗,๕๕๒ ราย อายุเฉลี่ย ๕๕ ปี จำนวนโคเนื้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๒๐๓,๐๒๘ ตัว ในปี ๒๕๖๓ เป็น ๒๖๗,๒๔๙ ตัว ในปี ๒๕๖๕ หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๗๔ ต่อปี ส่วนผลผลิตในรอบปี เพิ่มขึ้นจาก ๓๒,๔๒๔ ตัว ในปี ๒๕๖๓ เป็น ๕๖,๕๒๓ ตัว ในปี ๒๕๖๕ หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓๒.๓๕ ต่อปี เนื่องจากสภาพแวดล้อมของจังหวัดตาก มีความเหมาะสมในการเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรจึงเพิ่มปริมาณการเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับน้ำหนักโคเนื้อต่อตัวมีปริมาณเพิ่มขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการผลิตอาหารสัตว์ โดยแหล่งผลิตที่สำคัญของจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก และอำเภอสามเงา

๒. ทรัพยากรการผลิต

๒.๑ เกษตรกร (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

ประเภทเกษตรกร	จำนวน (กลุ่ม)	เกษตรกร (ราย)
๑. เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Famer)		
๑.๑ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Existing Smart Famer)	๑	๓๐
๑.๒ เกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Model Smart Famer)	๑	๑๐
๑.๓ เกษตรกรปราดเปรื่องรุ่นใหม่ (Young Smart Famer)	๑	๑๐
๒. สถาบันเกษตรกร		
๒.๑ กลุ่มแปลงใหญ่	๑	๒๐
๒.๒ วิสาหกิจชุมชน	-	-
๒.๓ สหกรณ์การเกษตร	๑	๔๕๕
๒.๔ กลุ่มเกษตรกร	๓๖	๕๗๙
๓. บริษัท/ห้างหุ้นส่วนจำกัด		
๓.๑ บริษัท	-	-
๓.๒ ห้างหุ้นส่วนจำกัด	-	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก,สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : ปี ๒๕๖๕ จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่เป็น Smart Farmer ประเภท Existing Smart Famer จำนวน ๓๐ ราย Model Smart Farmer จำนวน ๑๐ ราย และ Young Smart Farmer จำนวน ๑๐ ราย มีกลุ่มการรวมกลุ่มแปลงใหญ่โคเนื้อ จำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกร ๒๐ ราย สหกรณ์การเกษตรกรมีจำนวน ๑ แห่ง เกษตรกร ๔๕๕ ราย กลุ่มเกษตรกรมีจำนวน ๓๖ กลุ่ม เกษตรกร ๕๗๙ ราย จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีการรวมกลุ่มไม่มาก เนื่องจากเกษตรกรนิยมเลี้ยงโคเป็นรายเดี่ยวไม่รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรม

๒.๒ อาหารสัตว์ (อาหารข้น) (ข้อมูลปีการผลิต ปี พ.ศ.๒๕๖๕)

รายการ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ร้อยละ (%)
๑. ผลิตอาหารไว้ใช้เอง	-	-
๒. ซื้ออาหารสัตว์	๑๗,๒๐๐	๙๘
๓. ผลิตไว้ใช้เองและซื้อ	๓๕๒	๒
รวม	**๑๗,๕๕๒**	**๑๐๐**

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : ปี ๒๕๖๕ จังหวัดตากมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่ซื้ออาหารสัตว์ จำนวน ๑๗,๒๐๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๘ และ อีก ๓๕๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒ ผลิตอาหารไว้ใช้เองร่วมกับซื้ออาหารสัตว์ โดยจะทำการผลิตในช่วงฤดูแล้ง (ทำหญ้าหมัก)

๒.๓ พื้นที่ดินที่ใช้เพาะปลูกพืชอาหารสัตว์ (ข้อมูล ปี ๒๕๖๕)

พื้นที่	พื้นที่เหมาะสมมาก (S๑) (ไร่)	พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) (ไร่)	พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) (ไร่)	พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) (ไร่)	พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ไร่)	รวมทั้งหมด (ไร่)
๑. พื้นที่ตาม Agri-Map	-	-	-	-	-	-
๒. พื้นที่ปลูกจริง	-	-	-	-	-	-
ร้อยละ	-	-	-	-	-	-

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ผลการวิเคราะห์ ๑. ข้อมูลพื้นที่เหมาะสมปลูกพืชอาหารสัตว์ อยู่ระหว่างประสานขอจากกรมพัฒนาที่ดิน

๒. พื้นที่จังหวัดตาก มีศักยภาพความเหมาะสมตาม Agri-Map สำหรับเลี้ยงโคเนื้อทั้งจังหวัด โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) ทั้ง ๙ อำเภอ รวม ๖๐ ตำบล หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๗ และพื้นที่เหมาะสมมาก (S๑) มี ๒ อำเภอ รวม ๒ ตำบล หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓

๓. คุณภาพมาตรฐานการผลิต (ข้อมูลผลการรับรองยังไม่หมดอายุ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕)

มาตรฐาน	เกษตรกร (ราย)	จำนวนฟาร์ม (ฟาร์ม)
๑. GAP	๑	๑
๒. GFM	๒๑	๒๑
๓. Organic Thailand	- -	-
๔. ฮาลาล	-	-
๕. อื่นๆ ระบุ	-	-
รวม	**๒๒**	**๒๒**

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : ปี ๒๕๖๕ จังหวัดตาก มีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๑๗,๕๕๒ ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP จำนวน ๑ ราย และเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GFM จำนวน ๒๑ ราย รวมทั้งหมด ๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจังหวัดตากมีการรับรองคุณภาพมาตรฐานการผลิตน้อย เนื่องจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อนิยมเลี้ยงแบบระบบเปิดหรือปล่อยฝูง จึงไม่สามารถตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตให้ได้

๔. ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาด (ผลผลิตที่ส่งออกสู่ตลาด ปี พ.ศ. ๒๕๖๕)

หน่วย : ตัว

รายการ	ปี ๒๕๖๕												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
ปริมาณ	๔,๖๒๗	๔,๖๒๗	๔,๖๒๗	๔,๗๒๗	๔,๗๒๗	๔,๗๒๗	๔,๗๗๗	๔,๗๗๗	๔,๗๒๗	๔,๗๒๗	๔,๗๒๖	๔,๗๒๗	๕๖,๕๒๓
ร้อยละ	๘.๑๙	๘.๑๙	๘.๑๙	๘.๓๖	๘.๓๖	๘.๓๖	๘.๔๕	๘.๔๕	๘.๓๖	๘.๓๖	๘.๓๖	๘.๓๖	**๑๐๐**

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ข้อมูลปฏิทินผลผลิตสินค้าเกษตร https://pcc.oae.go.th/calendar-list

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปี ๒๕๖๕ จังหวัดตาก มีผลผลิตโคเนื้อ ๕๖,๕๒๓ ตัว มีผลผลิตออกสู่ตลาดตลอดทั้งปีในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากเกษตรกรเลี้ยงไว้เพื่อขายและส่วนใหญ่เป็นเจ้าของคนเดียวทำให้มีการขายปริมาณไม่มากนัก

๕. ราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕)

หน่วย : บาท/กก.

ปี พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
ปี ๒๕๖๓	๙๐.๑๑	๙๐.๑๑	๙๐.๑๑	๘๗.๕๖	๘๗.๕๖	๘๗.๕๖	๘๗.๕๖	๘๗.๕๖	๘๗.๕๖	๘๙.๒๒	๙๑	๙๒.๖๗	๘๙.๐๐
ปี ๒๕๖๔	๙๕.๔๔	๙๗.๖๗	๙๘.๘๙	๙๘.๕๖	๙๘.๖๗	๙๘.๕๖	๙๙	๙๙	๙๙.๕๖	๙๘.๓๓	๙๘.๑๑	๙๘.๑๑	๙๘.๓๓
ปี ๒๕๖๕	๑๐๒.๘๙	๑๐๒.๔๔	๑๐๒.๔๔	๑๐๒.๔๔	๑๐๑.๓๓	๙๗.๔๔	๙๘.๑๑	๙๘.๑๑	๙๘.๑๑	๙๘.๓๓	๙๘.๓๓	๙๘.๓๓	๙๘.๘๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก

ผลการวิเคราะห์ : พบว่า ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ ณ หน้าฟาร์ม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ ๘๙.๐๐ บาท ในปี ๒๕๖๓ เป็นกิโลกรัมละ ๙๘.๘๖ บาท ในปี ๒๕๖๕ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๕๑ ต่อปี เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการการบริโภคอย่างต่อเนื่อง

๖. ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปีการผลิต ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕)

รายการ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปี พ.ศ. ๒๕๖๕
๑. ต้นทุนการผลิต			
๑.๑ ต้นทุนคงที่ (บาท/ตัว)	๓,๑๗๕	๓,๑๓๑	๓,๑๖๓
๑.๒ ต้นทุนผันแปร (บาท/ตัว)	๑๗,๑๒๗	๑๗,๒๙๔	๑๗,๔๘๒
๑.๓ ต้นทุนรวม (บาท/ตัว)	๒๐,๓๐๒	๒๐,๔๒๕	๒๐,๖๔๕
๒. รายได้ (บาท/ตัว)	๒๒,๓๐๐	๒๒,๖๘๐	๒๒,๕๙๐

รายการ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	ปี พ.ศ. ๒๕๖๕
๓. กำไรสุทธิ (บาท/ตัว)	๑,๙๙๘	๒,๒๕๕	๑,๙๔๕
๔. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) (%)	๙.๘๔	๑๑.๐๔	๙.๔๒

หมายเหตุ : กำไรสุทธิ = รายได้ – ต้นทุนรวม

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน = กำไรสุทธิ x ๑๐๐ / ต้นทุนรวม

ที่มา : สศท.๒

ผลการวิเคราะห์ ปี ๒๕๖๕ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๒๐,๖๔๕ บาท/ตัว ได้รับผลตอบแทน ๒๒,๕๙๐ บาท/ตัว ได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการขายผลผลิต ๑,๙๔๕ บาท/ตัว และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ๙.๔๒ % สำหรับปี ๒๕๖๔ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๒๐,๔๒๕ บาท/ตัว ได้รับผลตอบแทน ๒๒,๖๘๐ บาท/ตัว ได้รับผลตอบแทนสุทธิจากการขายผลผลิต ๒,๒๕๕ บาท/ตัว และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ๑๑.๐๔ % จะเห็นได้ว่า ปี ๒๕๖๕ กำไรลดลง ๓๑๐ บาท/ตัว และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนน้อยกว่า ปี ๒๕๖๔ เท่ากับ ๑.๖๒ %

๗. ปัญหาสำคัญของสินค้า (Pain Point) และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ประเด็น	ปัญหาสำคัญ (Pain Point)	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ด้านการผลิต	- ขาดแคลนพ่อพันธุ์พันธุ์ดี - ต้นทุนอาหารสัตว์มีมูลค่าสูงขึ้น - ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วมขัง เป็นเหตุที่ทำให้พืชอาหารสัตว์เสียหาย	- สร้างการรับรู้ และส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสัตว์พันธุ์ดีเพิ่มขึ้น - การผสมอาหารโคใช้เอง และมีการปรับเปลี่ยนสูตรให้เหมาะสมการราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ -มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติต่าง ๆ ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อพืชอาหารสัตว์
ด้านการแปรรูป	- โรงฆ่าสัตว์ การแปรรูป ขาดผู้ประกอบการที่มาลงทุนสร้างโรงงานแปรรูป - ต้นทุนในการแปรรูปมีมูลค่าสูง	-เชิญชวนภาคเอกชนที่มีศักยภาพลงทุนโรงงานแปรรูป(โรงฆ่าสัตว์) -ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุน ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรรูป
ด้านการตลาด	- กลุ่มผู้บริโภคเนื้อโคยังมีจำนวนน้อย - ราคาเนื้อโคมีมูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับราคาต้นทุนที่สูง	-ส่งเสริมให้ประชาชน หันมาบริโภคเนื้อโค เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้บริโภค -ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรให้มีการจัดการดูแลโคเนื้อ ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มคุณภาพซากโคเนื้อให้เนื้อโคมีคุณภาพสูง